

INFORMACYE

REDAKCJA:

pod kierownictwem
X. Dziekana i Radcy
Jana Piotrowicza
ze Skalmierzyc.

Odpowiedzialny za redakcję: Stefan Gąsiorowski z Poznania.

DLA

DUCHOWIEŃSTWA KATOLICKIEGO.

WYCHODZĄ NAKŁADEM I CZCIONKAMI
DRUKARNI I KSIĘGARNI ŚW. WOJCIECHA, POZNAŃ, ŚW. MARCIN 69

ROZSYŁA SIĘ BEZPŁATNIE.

OGŁOSZENIA:

3/4 strony	mk. 40,—
1/2 „	28,—
1/4 „	15,—
1/8 „	8,—
1/16 „	4,50

Dodatki podług umowy.

Przy częstszym ogłaszaniu udzielamy odpowiedni rabat.

Przy dochodzeniu sądownym wszelkie rabaty upadają.

Rok I.

Poznań, 20 października 1912

Nr. 4.

Za zezwoleniem Władzy Duchownej.

Treść: Pierwsza spowiedź dzieci ze stanowiska psychologiczno-wychowawczego. — Dom księży w Zakopanem. — Pokwitowanie ofiarności na budowę Domu w Zakopanem. — Do Przewielbnych Księżów dobrodziejów. — Zapiski bibliograficzne.

Pierwsza spowiedź dzieci ze stanowiska psychologiczno-wychowawczego.

Pierwsza spowiedź dziecka jest najuroczystsza chwilą we wewnętrznym życiu i duchowym rozwoju człowieka. Oto poraz pierwszy przed duszą dziecka staje powaga Boskiego urzędu kapłańskiego w całym swoim majestacie, budząc w niem uczucie bezgranicznej czci. W tej uroczystej chwili dzieje się też rzecz niestychanej doniosłości psychologicznej i wychowawczej. Oto dziecko otwiera poraz pierwszy sumienie swoje i pozwala zajrzeć w najszybsze tajniki swej duszy, a czyni to bez jakiegokolwiek przymusu, jedynie z najczystszych, najszlachetniejszych i najświętszych pobudek.

Świadomość tej doniosłości właśnie pierwszej spowiedzi dziecka powinna zatem w naszej praktyce duszpasterskiej odgrywać pierwszorzędną rolę. Do najważniejszych i najbardziej interesujących kwestyi teologii pastoralnej powinno należeć pytanie: Jaki jest wpływ i jaka doniosłość pierwszej spowiedzi pod względem psychologiczno-wychowawczym i jakie stąd wynika zadanie dla kapłana-sповідnika właśnie w pierwszej spowiedzi dzieci?

Niechaj te kilka uwag, które w niniejszym artykule z własnego rozważania podajemy, staną się pobudką do głębszego i gruntowniejszego rozpatrzenia się w tej sprawie! Czytelnikom „Informacji“ będziemy wdzięczni za każdą uwagę w tym kierunku. Zarzucono nam przecie publicznie przed kilku laty, że lud nasz najgorzej się spowiada. Sądzę przeto, że warto zastanowić się nad tak ważną sprawą i zobaczyć, czy nie możnaby z naszej strony istotnie lepiej i intensywniej wyzyskać psychologiczno-pedagogiczne znaczenie spowiedzi. Ale fundament należy położyć zaraz na samym początku, w pierwszej spowiedzi, trudno bowiem rugować później to, co z początku wadliwie rozpoczęte, stało się już z biegiem czasu trudnym do przewyciężenia nałogiem.

Pod dwojakim więc względem należy nam podać gruntownej rewizji praktykę naszą w słuchaniu pierwszej spowiedzi dzieci:

1. pod względem teoretycznym;
2. pod względem technicznym.

I. Psychologiczno - wychowawcze znaczenie pierwszej spowiedzi dzieci wynika z znaczenia spowiedzi pod względem psychologicznym i pedagogicznym w ogólności.

Najwięksi nawet przeciwnicy spowiedzi uznają niezmierną doniosłość pod względem wychowawczym. „Należy żałować, że spowiedź prywatna jako instytucja zaginęła. Z tego powodu bowiem brak tak obiektywnego środka, którego mogliby się ucześć liczni, mający potrzebę ulżenia swej duszy . . . oraz pragnący pociechy przebaczenia grzechów“ (Martenzen, w dogmatyce protestanckiej str. 421.) Protestancki teolog Löhe powiada (Correspondenzblatt 1858 str. 27): „Najgorsza spowiedź prywatna jest jednak lepsza niż ogólna“. Wolter pisze w swoim Słowniku filozof. p. s. „Katechizm“: „Spowiedź to potężne wędzidło, które wstrzymuje od grzechów. Znakomicie nadaje się mianowicie do nakłonienia serc zawziętych do przebaczenia. Można uważać spowiedź za najsilniejszy środek do powstrzymania od tajnych występków“. „Nie masz lepszego sposobu — mówi Marmontel (Mémoir. I. 1.) do utrzymania czystości obyczajów wśród młodzieży, jak miesięczna spowiedź“.

Codienne doświadczenie potwierdza także niezmiernie znaczenie spowiedzi pod względem psychologiczno-wychowawczym. Wszakże wszystkie prawodawstwa zaliczają przyznawanie się szczerze do winy za okoliczność w wysokim stopniu korzystnie świadcząca o moralnym usposobieniu przestępcy. Sądownictwo w sprawach przestępstw młodocianych dąży coraz więcej do usuwania grozy kar, aby ułatwić leczenie młodzieńczych

przestępców przez ułatwienie szczerego wyznania. W wychowaniu domowym czyli rodzinnym instynktownie u najmniej nawet kulturalnych narodów uważa się za główną podstawę pedagogiczną pielęgnowania szczerego przyznawania się do win ze strony dzieci. Każdy z nas doświadcza codziennie rozbrajającej siły przyznawania się szczeremu wobec nawet największego wroga. Potwierdza tę doniosłość wychowawczą szczerego przyznawania się owe wewnętrzne uczucie jakiejś wyższości duchowej, jakiegoś heroizmu, jakiegoś moralnego bohaterstwa, które odczuwamy w sobie, skoro zdobyliśmy się na odwagę szczerego przyznania się do winy. Wtenczas i najgorsze następstwa tracą w naszych oczach znaczenie poniżającej kary, a nabierają jakiegoś wzniosłego znaczenia dobrowolnej pokuty i zadosyćuczynienia.

Psychologiczna analiza tego zjawiska rzuca na to wychowawcze znaczenie spowiedzi jeszcze większe światło. „Homo est animal sociale“, widać jest w naturze człowieka popęd do życia społecznego, do łączenia się i kojarzenia z osobnikami na podstawie prawa „simile similibus gaudet“. Stąd pochodzi potrzeba wnikania w wnętrze duszy bliźnich, badania ich usposobienia, ich sposobu myślenia. Jedynym zaś środkiem do zbadania tajemnic duszy innych to mowa, to język. Stąd język ma tak wielkie znaczenie dla życia społecznego, że stanowi główny węzeł między poszczególnymi jednostkami jakiejś gromady. Ale mowa jest jedynie pod tym warunkiem podstawą szczęścia indywidualnego i społecznego, jeżeli jest wiernym wyrazem myśli i uczuć. To też ma człowiek z natury największy wstręt do ludzi obłudnych, skrytych, fałszywych, a największy pociąg do ludzi szczerych, otwartych. Naturalny instynkt tak każe wysoko cenić szczerłość, że pewne uczucie czci budzi nawet wobec upadłego przestępcy. Trudność bowiem szczerego wyjawiania wnętrza duszy w takim wypadku każe nam widzieć wysoki stopień heroizmu.

Otóż ten heroizm to właśnie główne znamię charakteru młodzieńczego. Wiek młodzieńczy to wiek pragnień heroizmu, to wiek popędu do bohaterstwa. Z tego właśnie punktu widzenia najjaśniej nam się przedstawia niezmierna doniosłość spowiedzi w dziedzinie wychowania. Spowiedź to kultura szczerości, spowiedź to kultura heroizmu szlachetnego, to kultura moralnego bohaterstwa. I najbardziej upadły młodzieniec doznaje z chwilą szczerego wyznania swych występków jakiegoś uczucia moralnej wyższości. Świadomość, że się spełniło coś w wysokim stopniu heroicznego budzi w duszy młodzieńca zaufanie do własnych sił moralnych, pozwala mu skosztować szczęścia wewnętrznego, duchowego, rozkoszy szlachetnego czynu, a wspomnienie tego raz doznanego szczęścia nieraz na długie lata napęla go wstrętem do rozkoszy rzędu niższego.

Spowiedź więc jest w najwyższym znaczeniu tego słowa kultura szczerości, kulturą heroizmu szlachetnego, kulturą moralnego bohaterstwa.

II. Fundamentem tej kultury to głównie pierwsza spowiedź. — Pierwsza spowiedź nieszczera, to najfatalniejszy krok na całe życie. Spaczenie

charakteru, wstręt do spowiedzi coraz większy, moralne zwyródnienie bierze stąd zwykle swój początek. Przeciwnie zaś pierwsza spowiedź, w której dusza dziecięca doznała całej pełni duchowej rozkoszy, jaką rodzi szczerłość i świadomość pojednania się z Bogiem i swoim sumieniem, staje się początkiem coraz większego upodobania w życiu religijnem, uszlachetnia sposób myślenia i charakter, budzi wiarę w swoje siły i rodzi moralnych bohaterów.

Dla tego szczególnie w pierwszej spowiedzi dzieci jest zadaniem spowiednika sumienne dołożenie wszelkich możliwych starań, aby spowiedź nie tylko subiektywnie, ale i obiektywnie była jak najszczersza.

Pierwsza spowiedź ma być prócz tego wzorem spowiadania się na całe życie, więc i z tego względu także koniecznym jest, właśnie w pierwszej spowiedzi szczególnie, troskliwie użyć wszelkich środków do zabezpieczenia szczerości.

Weźmy przykład! Jakieś dziecko wyznaje wedle porządku, który wskazuje dekalog grzechy swoje. Nie zataiło żadnego grzechu, zatem, co do warunków dostąpienia łaski sakramentalnej, stało się wszystko. A tymczasem bliższe zbadanie tej spowiedzi dowiedzie nam, że dziecko bynajmniej nie poznało siebie zupełnie, że nie zna prawdziwego stanu swej duszy, że i spowiednik także z tej spowiedzi jego nie poznał bynajmniej rzeczywistego stanu duszy. Powiedziało n. p. że nie słuchało rodziców, podało nawet w wielkiej skrupulatności liczbę przypuszczalną wedle swego mniemania subiektywnego. Tymczasem zapytajmy się rodziców, co w domu o tem dziecku wiedzą; a oni przedstawiają nam zupełnie inny obraz moralny tego dziecka. Wydaje się, że to krnąbrne, uparte, zarozumiałe dziecko, że często w domu z tego powodu wiele zmartwień, hałasu, nieraz piekła, że rodzicom zatruwa życie swem zachowaniem się, że to leniwiec, którego do żadnej sprawy pożytecznej nakłonić nie można; że to złośnik, który swem usposobieniem przeraża wprost rodziców. I to wszystko pomieścił sobie ów penitent niezmiernie wygodnie w krótkim zdaniu: „Bardzo często nie byłem posłuszny rodzicom, może z 10 razy na tydzień“. Każdy przyzna, że chociaż subiektywnie to dziecko spełniło wedle swego przekonania wszystko, co potrzeba, aby spowiedź szczerą odprawić, jednak pod względem uświadomienia wychowawczego tego dziecka, pod względem wyrobienia w niem sumienia, pod względem świadomości swego moralnego stanu z takiej spowiedzi żadnego nie odnie się pożytku. Obiektywnie jest ta spowiedź nie szczerą i dlatego psychologicznie oddziaływać będzie na sumienie dziecka demoralizująco. Jeżeli Döllinger poważał się powiedzieć o spowiedzi, że jest ona „do czezej formułki zdegradowanem wyznaniem grzechów“, to może miał właśnie takie załatwianie się z spowiedzią na myśli. W tem znaczeniu nie możnaby mu odmówić słuszności. Kto tak załatwia się z spowiedzią, ten istotnie degraduje ją do roli „czezej formułki“. Że spowiedź tak odprawiona nie wywiera pod względem wychowawczym żadnego wpływu, o tem nikt nie wątpi zapewne. Dziecko raczej nauczy się tylko lekcwa-

zenia sobie spowiedzi, a stąd w późniejszym wieku nie będzie miało w niej tego potężnego wędzidla moralnego, za jakie nawet przeciwnicy spowiedzi uznają.

Zbadanie więc gruntowne, jaka rzeczywistość kryje się w ramach bardzo nieraz szczupłych pojęć, któremi dziecko wyznaje swe grzechy, należy do zadań spowiednika nader ważnych. W ten bowiem tylko sposób może uświadomić nalezycie penitenta i wyrobić w nim sumienie. Pod tym względem właśnie spowiedź pierwsza musi być wzorem na całe życie.

Znane u dzieci spowiadanie się *ex conscientia consequenti*, a nie *antecedenti*. Dziecko n. p. przedstawia jakiś grzech przeciw wstydlivosti popełniony w wieku, kiedy jeszcze nie miało zupełnej

świadomości. Fakt sam, który wyznaje, odpowiada rzeczywistości, ale moralna wartość nie odpowiada rzeczywistości. Dziecko bowiem dopiero później dowiedziało się, że takie rzeczy są grzechem ciężkim przeciw VI przykazaniu. Szczerość wymaga, żeby nauczyć dziecko zaraz w pierwszej spowiedzi, aby grzechy wedle sumienia i to wedle ich rzeczywistej moralnej wartości wyznawało nie *ex conscientia consequenti*. Jeżeli się tego zaniedba, wytwarza się na całe życie fałszywe, niejasne, nieszczerze sumienie i wypacza się charakter dziecka.

(Dokończenie nastąpi.)

Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu.

Dział antykwarski

poleca następujące dzieła po znacznie niższych cenach:

- Acta Tomiciana.** Tomus XII epistolarum, legationum, responsorum actionum et rerum gestarum Serenissimi Principis Sigismundi I Regis Poloniae, Magni Ducis Lithuaniae. Per Stan. Gorski, Canonicum Cracoviensem et Plocensem A. D. 1530. Posnaniae 1906. Fol. (12.—) 6.—
- Bartolini, D.** Pamiątki historyczne, krytyczne, archeologiczne ŚŚ. Cyryla i Metodego. Przekład z włoskiego. Poznań 1885. 4°. 4.—
- Cathrein, W. (T. J.)** Socjalizm. badania jego podstaw i możliwości. Przekład W. Gostomskiego. Warszawa 1908. psk. 3.—
- Dobrzycki, St.** Z dziejów literatury polskiej. Kraków 1907 (5.—) 3.—
- Emigracja Polska.** (B i n d e r, W. Chr.) Diplomatiscbe Geschichte der polnischen Emigration. Stuttgart 1842 (8.50). 4.—
- Fankidejski, X.** Utracone kościoły i kaplice w dzisiejszej diecezji chełmińskiej podług urzędowych akt kościelnych. Pelplin 1880. psk. (wyczerp.) 6.—
- Gaume, J. X.** Krótki katechizm wytrwałości czyli wykład historyczny, dogmatyczny, moralny i liturgiczny religii. Przekł. z francusk. 2 tomy (w 1). Warszawa 1851. psk. 1.50
- Górka, J. X. Dr.** Życie świętej Anieli Mericii i dzieje przez nią założonego zakonu Urszulanek. Kraków 1901. psk. 4.—
(Egzemplarz nowy.)
- Kazania.** Borawski, E. X. Szkice do kazań na wszystkie niedziele i święta całego roku. 2 wyd. 2 tomy. Lwów 1900 (7.—) 4.—
- **Kurczewski, J. X.** Wykład przenajświętszej ofiary mszy świętej w 30 naukach niedzielnych. Wilno 1899. 2.20
- **Prusinkowski, A. X.** Mowy pogrzebowe i kazania. Wyd. X. W. Jaskulski. Poznań 1884. psk. 6.—
(Wyczerpane i rzadkie.)
- **Segneri, P. (T. J.)** Kazania wielkopostne. Przekł. X. Dr. Jakóba Górki. 2 wyd. 2 tomy (w 1). Tarnów 1906. cpl. 5.—
- Krynicky, Wł. X.** Dzieje Kościoła powszechnego. Włocławek 1908. psk. (10.—) 6.—
- Kopyciński, A. X. Dr.** O sakramencie pokuty. 2 tomy. Tarnów 1883—84. ppł. 2.50
- Księga psalmów Dawidowych** oprac. i opatrzył komentarzem X. J. Kruszyński. Warszawa 1909 (3.75). 1.75
- Kubala, L. Dr.** Jerzy Ossoliński. 2 tomy. Lwów 1883. ppł. (15.20). 8.—
- Kukiel, M. Dr.** Dzieje oręża polskiego w epoce Napoleońskiej. Z ilustracyami. Poznań 1912. opr. cpl. oryg. (13.—) 6.50
- Lehen, O. (T. J.)** Droga do osiągnięcia wewnętrznego spokoju. Przekład z francuskiego. Warszawa 1897. (4.—) 2.20
- Łubieński, B. X.** Apostół Warszawy, czyli żywot Błog. Klemensa Maryi Hofbauera. Mościska 1889. (wyczerp.) 2.—
— — opr. w psk. 2.50
- Marciński, A. X.** Droga pewna i bezpieczna do prawdziwego spokoju sumienia, doskonałości moralnej i do nieba. 4 wyd. Warszawa 1898, str. 1036. psk. 5.—
- Mickiewicz, A.** Balady i romanse. Sonety, Sonety krymskie i pomniejszych poezye. Z ilustracyami. Lwów 1891. cpl. oryg. (9.—) 4.50
- Nehring, Wł.** Kurs literatury polskiej dla użytku szkół. Poznań 1866. psk. (wyczerp.) 6.—
- Pelczar, J. S. X. Dr. (Biskup).** Rozmyślenia o życiu kapłańskim czyli ascetyka kapłańska. 3 wyd. 2 tomy. Kraków 1907. psk. (16.—) 10.—
(Egzemplarz nowy.)
- Ponte, L. de.** Meditationes de praecipuis fidei nostrae mysteriis vitae et passionis Jesu et Mariae interpr. M. Trevinnio, edidit J. M. Düx. 6 partes in 4 vol. Noerdingae 1857. psk. (wyczerp.) 6.—
- Rzym. Smoczynski, W. X. Dr.** Rzym, jego kościoły i pomniki. Z planem miasta. 2 wyd. Kraków 1880. psk. (4.—) 2.20
- Schmid, J. X.** Zasady wiary katolickiej przykładami historyczn. objaśn. czyli katechizm historyczny. 3 tomy. Wilno 1884. 6.—
- Skarga, P. (T. J.)** Żywoty Świętych starego i nowego zakonu. 2 tomy (w 1). Wiedeń 1860. opr. 7.50
- Szlagowski, A. X.** Wstęp ogólny historyczno krytyczny do pisma świętego. 3 tomy (w 1). Warszawa 1907. psk. 5.—
- Volumina legum.** Przedruk zbioru praw starożytności X. X. Piarów od r. 1732 do r. 1782 wydanego wraz z inwentarzem. 10 tomów (w 5). Petersburg 1859—60. 4°. ppł. 45.—
- Wisła.** Miesięcznik geograficzno-etnograficzny. Rok 1—7. Z licznymi ilustracyami. Warszawa 1887—93. (105.—) 50.—
- Zabłocki, Fr.** Pisma. Zebrał i wydał Dr. B. Erzepki. Poznań 1903. ppł. 3.50
- Żukowski, J. X. Dr.** O źródłach niewiary. Lwów 1903. psk. 3.—

ANTYKWARYAT

Drukarni i Księgarni św. Wojciecha

nabywa

pojedyncze dzieła i całe biblioteki płacąc najwyższe ceny. — Na życzenie wysyła zastępcę swego na własny koszt celem ocenienia książek.

Następujące katalogi: Nr. 7. Bibliotheca catholico-theologica. Nr. 1 i 2. Kuryerka antykwarskiego zawierające: »Polonica« przesyłamy darmo i franko. Kuryerek antykwarski Nr. 3 »Polonica« w druku.

Dotyczy domu księży w Zakopanem. Powołując się na odezwę, dołączoną do zeszłego numeru „Informacji“, przypominamy się ponownie z prośbą o łaskawą datki na budowę domu.

Dla wygody P. T. Księży zaboru austriackiego dołączamy do niniejszego numeru „Informacji“ formularze do wpłat na nasze konto czekowe w Wiedniu. Przy przesyłkach prosimy dodać: „na budowę domu“. P. T. Księża z Królestwa i Cesarstwa zechcą przysłać swoje datki do „Banku Towarzystw Współdzielczych“ w Warszawie z dopiskiem: „na konto Banku Związku Spółek w Poznaniu na rzecz budowy domu dla księży

w Zakopanem“. Z pod zaboru pruskiego przyjmuje dla nas wpłaty „Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha“ w Poznaniu.

Zakopane, 17 października 1912.

Towarzystwo domu zdrowia dla kapłanów katol. w Zakopanem.

Na dom księży w Zakopanem w dalszym ciągu złożyli:

Ks. dr. Trąmpczyński (Poznań)	10,00	marek.
Ks. dziekan Dziegiecki (Czermin)	5,00	„
Ks. prob. Kiedrowski (Niem. Brzozice)	20,00	„
Ks. Prałat Laubitz (Inowrocław)	85,00	„

Wydawnictwo Drukarni i Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu.

Dr. Matti Helenius

≡ KWESTYA ALKOHOLIZMU ≡

Badanie socjologiczno-statystyczne.

Tłumaczyli za zezwoleniem autora Józef Kostrzewski i Władysław Marcinkowski.

Wielka 8° stron 358. Cena mk. 4,80.

Literatura polska nie posiadała dotąd w dziedzinie alkoholizmu żadnego podstawowego dzieła naukowego. Potrzeba zaś takiego dzieła, traktującego kwestyę wszechstronnie i wyczerpująco z dnia na dzień coraz dotkliwiej się objawiała. Tak do działalności w towarzystwach świeckich (Wyzwolenie i t. d.) jak w bractwach wstrzeźliwości, jak wreszcie do nauk, jakie w niektórych diecezjach obowiązkowo miewać winni duszpasterze, nie wystarczą już artykuły przygodne z gazet ani broszury popularne.

Ze względu na to postaraliśmy się o przekład powyższego dzieła, naj-słynniejszego w dziedzinie alkoholizmu. Stanowi ono niejako encyklopedyę obszerną wszelkich zagadnień z dziedziny socjologii, ekonomii, etyki, higieny, fizjologii stojących w styczności z alkoholem.

Spis rzeczy: I. Wstęp. — II. Rozwój socjologiczny kwestyi alkoholizmu. — III. Studium naukowe kwestyi alkoholizmu w czasach ubiegłych. — IV. Obecne stanowisko fizjologii w kwestyi alkoholizmu. — V. Przyczynki statystyczne do rozstrzygnięcia kwestyi wpływu t. zw. umiarkowanego używania alkoholu na oczekiwaną długość życia. — VI. Wpływ alkoholu na zdolności umysłowe człowieka. Alkohol jako używka. Wpływ jego na sprawność fizyczną i wytrwałość. Alkohol jako środek leczniczy. — VII. Alkohol, choroba i śmierć. — VIII. Alkoholizm a choroby umysłowe. Wpływ konsumpcji alkoholu na zdrowie, prostytucję i moralność w ogólności. — IX. Alkoholizm i dziedziczność. — X. Sprawa alkoholu ze stanowiska społeczno-gospodarczego. Rozwiązanie sprawy alkoholu jako jedno z najważniejszych współczesnych zadań społecznych. — X. Krótki rzut oka na różne metody walki z alkoholizmem. — Spis nazwisk.

Hamburskie i Bremeńskie cygara w wyborowych gatunkach.

PAPIEROSY

tureckie, rosyjskie, angielskie i egipskie.

Cygara i papierosy bez nikotyny Dr. Kisslinga

poleca w wielkim wyborze

J. Wlekiński, Poznań w Bazarze

(Właściciel Józef Wlekiński).

Telefon 3259.

Telefon 3259.

Pierwszorządny
skład papieru
i materiałów piśm.

„**HERMES**“

Leon Kostrzewski
Poznań, pl. Piotra 4
Artykuły biurowe,
książki kont., towary
rysunkowe szkolne.

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

Ks. Zakryś (Klonówka)	5,00	marek.
N. N.	10,00	„
Ks. prałat Goczkowski (Gniezno)	100,00	„
Ks. Oficyał dr. Dalbor (Poznań)	85,00	„
Ks. prob. Szudarek (Niepart)	100,00	„

Zakopane, 19 października 1912.

Towarzystwo domu zdrowia dla kapłanów katol. w Zakopanem.

Przewielebnych Księży Dobrodziejów, pracujących na polu literackim lub chcących pracować, prosimy uprzejmie, aby raczyli zgłosić się do Drukarni i Księgarni św. Wojciecha. Chodziłoby

o prace teologiczne, ascetyczne, historyczne, beletrystyczne, przyrodnicze — już to oryginalne, już też tłumaczenia.

Zapiski bibliograficzne.

Mohl A. X. T. J. Inkwizycja kościelna w świetle rozumu i historyi. Poznań. Księgarnia św. Wojciecha. Cena 50 fen.

Autor na samym początku przytacza trzy zdania Józefa de Maistre'a: „Kłamstwem jest, jakoby inkwizycja była trybunałem czysto kościelnym, jak kłamstwem jest, że była instytucją świecką. Kłamstwem jest, że zasiadający w niej

Psalteria do brewiarzy

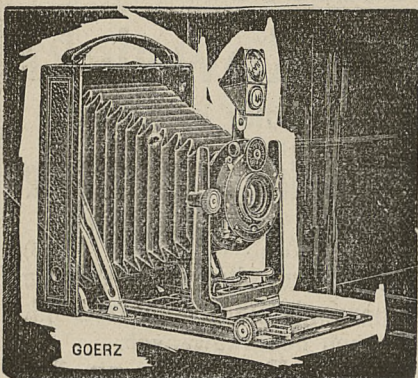
wydanie belgijskie (Desclée-Tournai)

format 16°	} opraw. w płótno, brzegi złoc. [fr. 3,50]	M. 2,80
[ca 9 1/2 × 15 cm.]		„ w skórkę, „ „ [fr. 5,—]
format 12°	} opraw. w płótno, brzegi złoc. [fr. 4,—]	M. 3,20
[ca 11 × 17 1/2 cm.]		„ w skórkę, „ „ [fr. 5,50]

druk wyraźny

Mamy na składzie i wysyłamy na żądanie odwrotną pocztą

Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu, św. Marcin 69.

Aparaty projekcyjne.

K. Greger & Co.

Właśc.: Kazimierz Greger i Bogdan Pyszkowski
POZNAŃ, ul. Berlińska Nr. 20

☎ w pobliżu Teatru Polskiego. ☎

Telefon 2750.

Telefon 2750.

Oddział I.

Aparaty i przybory fotograficzne.

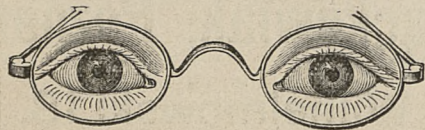
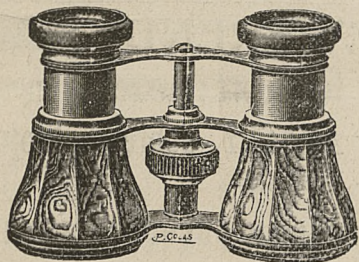
Wszelkie prace fotograficzne wykonuje się szybko i nadzwyczaj starannie.

Oddział II.

Wszelkie artykuły optyczne

jak okulary, binokle, lornetki, termometry, barometry i t. d.

☞ Własny warsztat reperacyjny ☞
pędzony siłą elektryczną.

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

kapłani na kogokolwiek wyroki wydawali śmierci. Kłamstwem jest, że w niej zasądzono ludzi za myśli ich tylko i przekonania" — i w sposób obiektywny a popularny dowodzi prawdy, jaka one zawierają. Kto chce dobrze zrozumieć inkwizycję, powinien przedewszystkiem zrozumieć charakter wieków średnich. Jeżeli się potępią inkwizycję za jej surowość, tedy należy potępić całe wieki średnie. Najwięcej znana jest inkwizycya hiszpańska i najwięcej w ponurem świetle jest przedstawiana, jakkolwiek nie przewyższa inkwizycyi powszechnie stosowanej w innych krajach ani pod względem surowości wymierzanych kar, ani co do ilości wydanych wyroków. Kola nieprzychylnie Kościołowi

katolickiemu dlatego w tak ujemnem świetle przedstawiają inkwizycję hiszpańską, że brało w niej udział duchowieństwo katolickie. Dlaczego jednak brało w niej udział duchowieństwo, i jakie było jego zadanie, tego nie wspominają ci, dla których inkwizycya jest tylko synonimem okrucieństwa i nietolerancyi. Oto Grzegorz IX papież, aby zmniejszyć nadużycia inkwizycyi, jako instytucyi państwowej, powierzył ją w r. 1233 OO. Dominikanom. Autor przedstawiwszy charakter inkwizycyi hiszpańskiej, przytacza kilka uwag Balmesa, który bardzo dokładnie przeciwnikom teiże inkwizycyi wykazuje stronniczość, namiętność, anachronizm i nieuwzględnienie warunków, zwłaszcza w Hiszpanii. Bardzo

POZNAŃ
Stary Rynek 34,
wchód
od ulicy Wiankowej.

A. PFITZNER

poleca **Wina mszalne**
(vinum consecrabile)

- a) Wina Górnowiąskie 1/2 ltr. 1/2 ltr.
1) odstałe, szlachet., piecz. ziel. 2,50 1,30
2) „ delikatne, „ biała 2,00 1,95
3) wytrawne, lekkie, „ czarna 1,75 0,90
b) Wina Tarragońskie:

- 1) wytrawne, piecz. żółta 1,50 0,80
2) łag., słodk., „ czerw. 1,50 0,80
3) Tarrag. Tok. „ fioł. 2,00 1,05

Wina Sauternes. białe wytr. del. 175 1,00

Má d
pod Tokajem
własne winnice
i wyłocznia.

Starannie wypielegnowane wina mozelskie i reńskie.

Cygara i papierosy

w jak najlepszych gatunkach.

Specyalność

papierosy nr. 1, 2, 3, 4

poleca

Wł. Mroczkiewicz

POZNAŃ,

ulica Rycerska nr. 40.

Hurtowny handel win i winiarnia St. Ziętkiewicz

Tel. 3185 **POZNAŃ** Tel. 3185

ulica Wilhelmowska nr. 21.

Skład łakoci, herbaty, owoców połudn.
i konserw.

Ryby rzeczne i morskie. — Żywe homary.
Kawior astrachański. — Ostrygi angielskie.

Zamiejscowe zlecenia wykonują się
starannie i w najkrótszym czasie.

Wiktor Kowalski

malarz i dekorator kościołów

poleca się

do wykonywania wszelkich prac

w zakres malarstwa i pozłotnictwa wchodzących

jako to:

malowania kościołów, ołtarzy, malowania
nowych i odnawiania starych obrazów itd.
po cenach umiarkowanych.

Poznań, ulica Rycerska nr. 38.

Świece ołtarzowe i dla bractw

z czystego wosku pszczelnego wyrabiane

poleca

M. SOBECKI

Najstarsza i największa w Księstwie fabryka wyrobów
woskowych i bielnik wosku, założona w roku 1842.

Poznań, ul. Szeroka 24

Telefon 2361.

REWERENDY

plaszczki i futra oraz wszelką inną
garderobę znaną z dobrego kroju

poleca

Przewielebnemu Duchowieństwu

W. Frąckowiak, Poznań,

Plac Wilhelmowski 18.

Dom Przemysłowy.

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

pożyteczne, a pouczające to dziełko powinno się znaleźć w każdej bibliotece szkolnej.

Aten. Kapł. wrzesień 1912.

Bougaud Bp. Chrystyanizm i czasy obecne. Tom I. Wiara i niewiara. T. II. Jezus Chrystus. T. III. Dogmaty Credo. T. IV. Kościół. T. V. Życie chrześcijańskie (w druku). Każdy tom po 5 mk.

Dzieło ks. Bougaud znane jest prawie w całym katolickim świecie. Jest to apologia wiary katolickiej, ale apologia pisana pozytywnie, czyli, jak ją nazywa autor w przedmowie „ekspozywa wiary, wyświeblająca jej piękność i zgodność z naturą ludzką“. I dlatego różni się dodatnio od zwykłych

dzieł apologetycznych metodą wykładu, zarówno jak i układem treści.

Dzieło to należy do rodzaju tych, które czyta się jednym tchem. Zarówno kaznodzieja, jak nauczyciel znajdzie wielką obfitość materiału apologetycznego. Dać ją można przytem każdemu, kto pragnie pokarmu duchowego, pociechy, wzmocnienia, a nadewszystko kto szuka prawdy, lub chce ją w sercu ugruntować. (Bibl. Dz. Chrz.).

Hartingh L. Wiązanka majowa na cześć Matki Bożej. Cena 2.— mk.

Książeczka bardzo piękna, pełna treści, wpływającej z pobożnego tklivego serca i trafiająca do

◆ Książki treści religijnej ◆

wydane nakładem

Drukarni i Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu:

Chwała Boża w św. Antonim. Zbiór nabożeństwa i modlitw do św. Antoniego poprzedzony wyjaśnieniem »o Chlebie św. Antoniego«. Napisał X. Prof. Dr. Galant. Wydanie drugie. Cena mk. 1.—, w oprawie - - - - - 1.40

Dziesięcioro przykazań wychowania katolickiego. Napisał X. B. Dziegiecki. Wydanie drugie. Cena mk. 1.—, w oprawie - - - - - 1.50

Ewangelie i dzieje apostołskie. Krótkim komentarzem opatrzył X. Józef Kruszyński. Wydanie drugie. Cena w oprawie - - - - - 1.30

Kalendarz wieczysty czyli Żywoty Świętych na każdy dzień w roku z krótkim obrokiem duchownym i modlitwami, wyjętymi z mszału rzymskiego. Napisał X. A. Cwikliński. Wydanie drugie. 4 tomy. Cena mk. 3.—, w oprawie - - - - - 4.50

Lourdes. Ku większej czci i chwale Najśw. Panny. Wydanie drugie. Cena - - - - - —.75

Matka chrześcijańska. Przewodnik dla Arcybractwa Matek chrześcijańskich. Wydanie piąte. Cena w oprawie - - - - - .50

Matka Świętych Polska albo Żywoty Świętych, Błogosławionych, Wielebnych, Świątobliwych, pobożnych Polaków i Polek wszelkiego stanu od zakrzewionej w Polsce wiary chrześcijańskiej osobliwą życia doskonałością słynących. Napisał X. Fl. Jaroszewicz. 4 tomy. Cena mk. 3 —, w oprawie - - - - - 4.50

Myśli do Boga, czyli wzlatywanie gołębic do swego odpoczynku. Napisał X. Kardynał Belarmin. Cena - - - - - —.50

Najświętsze Serce Pana naszego Jezusa Chrystusa czyli rozmyślenia na miesiąc Serca Jezusowego oraz na pierwszy piątek każdego miesiąca. Zebrane z pism św. Alfonsa Liguorego. 2 tomy. Cena za tom mk. - - - - - 1.—

Nawiedzenie Przenajśw. Sakramentu Ołtarza i Najświętszej Panny Maryi na każdy dzień miesiąca. Napisał św. Alfons Liguori. Wydanie piąte. Cena mk. —.50, w oprawie - —.75

Nabożeństwo Wielkotygodniowe. Modlitwy i objaśnienia ceremonii kościelnych na Palmową Niedzielę, Wielki Czwartek, Wielki Piątek i Wielką Sobotę. Wydanie drugie. Cena mk. —.75, w oprawie - - - - - 1.—

Pamiętnik dla dziewicy chrześcijańskiej, która żyjąc w świecie, chce Bogu służyć. Tłom. z franc. Wydanie drugie. W oprawie mk. - 1.30

Piekło. Czy jest? Czem jest? Co czynić, aby się do niego nie dostać. Napisał X. Ségur. Wydanie nowe. Cena - - - - - —.50

U Stóp Jezusa w Najśw. Sakramencie. Książka do nabożeństwa na cześć P. Jezusa w Najśw. Sakramencie Ołtarza i dla pożytku dusz pobożnych. Wydał X. prob. Olszewski. Wydanie trzecie. Cena w oprawie od mk. 1.20 do 2.40

Wiązanka miry. Rozmyślenia na cześć Przenajświętszej Męki Zbawiciela i ćwiczenia duchowe z rozmaitych ksiąg pobożnych zebrane. Wydanie trzecie. Cena mk. 1.— w opr. 1.50

Wieńce ofiarowane Najświętszej Pannie Maryi w miesiącu maju (Czytanki z przykładami na miesiąc maj). Cena mk. - - - - - 1.—

Wykład ofiary mszy św. przez X. Marcina z Kochem. Wydanie szóste poprawione i pomnożone modlitwami do mszy św. i dwojaką drogą krzyżową. Cena mk. 1.—, w oprawie - 1.50

Wzdychanie gołębic czyli o dobru łez. Książka napisana przez X. kardynała Belarmina. Cena mk. - - - - - —.50

Żywoł Jezusa Chrystusa Stworzyciela i Zbawiciela rodzaju ludzkiego według Ewangelistów św. z rozmyśleniem nabożnem Doktorów Pisma św., krótko zebrany przez Baltazara Opecia. Wydanie 37. Cena mk. 1.—, w oprawie 1.50

Życie św. Lidwiny z Siedam. Napisał J. K. Huysmans, tłumaczone za zezwoleniem autora. Cena mk. 1.60, w oprawie - - - - - 2.20

Żywoł św. Wincentego à Paulo. popularnie napisany przez Berbiguera. Z franc. przełożył X. Maryański. Cena mk. - - - - - 1.—

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

serca czytelnika. Zawiera rozmyślania i modlitwy na miesiąc maj, ale można je czytać ze zbudowaniem i pożytkiem każdego miesiąca. Miłość ku Bogu i bliźniemu, łagodność, cierpliwość, cicha rezygnacja — oto cnoty nieocenione, które autorka przed innymi słusznie wysławia, zaleca i pragnie rozpowszechnić. A czyni to bardzo wymownie, stylem potoczystym, pełnym polotu i poezji. Książka ta zasługuje na gorące polecenie.

Ks. Dr. Pechnik („Gazeta kościelna“).

Marciszewska St. O nauczaniu religii. Rady i wskazówki dla nauczycieli. Cena 2.— mk.

Praca bezpretensjonalna, jak każda głębsza

praca, a jednak dziwnie głęboka. Autorka na 168 stronicach zebrała doświadczenia 18 letniej pracy nauczycielskiej i niemi pragnie się podzielić z innymi.

Ładny kawał czasu — 18 lat pracy w szkole i to już samo zapewnia nas, że poznamy nie teorye od zielonego stolika, ale prawdy życiowe, które już w szkole przeszły próbę ognia, a otrzymawszy chrzest życia, idą dalej w życie głosić, co w niej jest żywotnego.

Wiemy, że przesadna pochwała mija się z celem i miasto polecenia książki, staje się nieraz jej potępieniem. Dlatego, jakkolwiek z duszy cisną mi się szczerze słowa uznania dla tej książki, pragnę być zinnym i z „hymnu zstąpić do prostej powieści“.

DANKOWSKI & CO. POZNAŃ, ALEJE 20.
(WILHELMOWSKA UL.)

Najstarszy i największy magazyn i fabryka mebli

polecają w wielkim wyborze:

:: Salony, sypialki, jadalni, męskie pokoje etc. ::

w pierwszorzędnym wykonaniu i przystępnych cenach.

Na życzenie kosztorysy.

Najstarsza i największa polska fabryka wyrobów z marmuru, granitu i piaskowca.

ZAKŁAD KAMIENIARSKI ARTYSTYCZNO-RZEŹBIARSKI.

Pomniki, krzyże, nagrobki.

Figury Świętych Pańskich oraz filary z kamienia, odpornego na działanie powietrza. Kraty z kutego żelaza oraz filarki tak kamienne jako też żelazne i łańcuchy do ogrodzeń grobów.

Wszelkie materiały budowlane.

S. MICHAŁSKI & Ska dawniej A. Krzyżanowski

rok założ. 1837

POZNAŃ

Telefon 3504

Główny skład i kantor przy ul. Wilhelmowskiej 19. — Fabryka przy Tamie Garbarskiej 25/28.

Wszelkie w zakres naszego przedsiębiorstwa wchodzące prace wykonujemy akuratanie i po niskich cenach.

Kosztorysy i rysunki bezinteresownie.

Samochody

Adler □ Brasier □ Fiat □ Minerva (bezwentylowe) □ Brennabor

poleca po dotąd niebywałych niskich cenach

St. Brzeski, Poznań, ul. Ludwika 19-20.

Najstarsze i największe przedsiębiorstwo tego rodzaju w Księstwie.

Założone 1894.

Telefon 3417.

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

...Sądzę wreszcie, że nietylko nauczyciel religii, ale każdy odniesie wiele korzyści z przeczytania tej książki i dlatego kończę zachętą: „Tolle, lege!“ („Miesięcznik Katechetyczny“).

Helenius Matti Dr. Sprawa alkoholizmu. Badania socjologiczno-statystyczne. Tłumaczył Józef Kostrzewski i Władysław Marcinkowski. Poznań. Księgarnia św. Wojciecha. Str. 358. Cena 4.80 mk.

Kto pragnie poznać sprawę alkoholizmu w całej rozciągłości, ten powinien przeczytać najznakomitszą w tej dziedzinie pracę finlandczyka Dra Matti Heleniusa. Wielki ten tom to istna skarbnica najcenniejszych wiadomości o alkoholizmie, to

encyklopedia tego przedmiotu. Każdy inteligentny człowiek ma wprost obowiązek zapoznania się z tą kapitalną pracą, która imię autora uczyniła głośnym w całym kulturalnym świecie. Niepodobna sobie wprost wyobrazić biblioteki popularno-oświatowej bez tego dzieła. Czytelnie i wypożyczalnie naszych towarzystw oświatowych winne ją zaliczyć między swe książki podstawowe — tak samo biblioteki szkolne. I nie będzie zwykłym, zdawkowym frazesem sprawozdawczym, gdy powiemy, że jest prawdziwą zasługą tłumaczy przyswojenie nam tego dzieła i prawdziwą zasługą księgarni nakładowej, że się zdobyła na tak kosztowny nakład. Głos Narodu.

M. JANKOWSKI Poznań

Wrocławska 15 i Podgórna 10
Telefon 2909.

Krzyże. Pomniki. Nagrobki. Figury Św. Pańskich na powietrze. Kraty z kutego żelaza. Progi granit. Urząd. składowe. Naprawę starych pomników

poleca po cenach jak najniższych.

Skład eleganckiej garderoby
:: męskiej i dla chłopców ::

P. HAMERSKI

TEL. 3792 POZNAŃ SZEROKA 8

poleca się Przewielebnemu Duchowieństwu

do wykonania wszelkich prac
w zakres garderoby wchodzących.

Specjalność: Rewerendy, płaszcze, tużurki

pod gwarancją.

Ceny nader przystępne.

Wykonanie
w najkrótszym czasie.

Znakomite papierosy:

Dubec 15 po 1½ fen.	◆	Dessert po 3 fen.
Dubec extra „ 2 „	◆	Dubec 3 „ 3½ „
Dubec 100 „ 2 „	◆	Madros „ 4 „
Doktorskie „ 2 „	◆	Dubec 4 „ 4 „
Jaka 2½ „ 2½ „	◆	Dubec 5 „ 5 „

z najszlachetniejszych tytoni tureckich
poleca (6)

Fabryka papierosów „Dubec“ M. Droste.
Wszędzie do nabycia.

Chorągwie : Ornaty : Kapu

oraz wszelkie przybory kościelne

jako też zamówienia na całkowite wyprawy
przyjmuje

Zakład Przemysłowy

W. Karłowska

Św. Marcin nr. 68 (dom ogrodowy).

Próby i cenniki na żądanie.

Telefon 3532. Konto czekowe poczt. Wrocław 5091.

Drogerya Universum

ul. Rycerska 38. K. Kłaczyński, aptekarz ul. Rycerska 38.

Największy

SKŁAD PERFUMERYI

francuskich, angielskich i krajowych

Wody mineralne.

Stale codzienne przesyłki środków odżywczych:

Hygiama, Yoghurt, Biomalz, Sanatogen i t. d.

Wszelkie kąpiele mineralne i gazowe.

Laboratorium analityczne.

Ekspedycja pocztowa codziennie dwukrotna.

SPECYALNOŚĆ: Analizy moczy
na drodze chemicznej i polaryzacyjnej.

Omawiana poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

Ks. Fr. Ruciński: Kościół katedralny pod wezwaniem świętych Apostołów Piotra i Pawła w Poznaniu. Przewodnik dla zwiedzających, ozdobiony 11 rycinami. Poznań. Księgarnia św. Wojciecha. Cena mk. 1,50.

W tych dniach ukazała się na półkach księgarskich książka, którą społeczeństwo polskie powinno powitać z radością. Przecież chodzi tu o jego kościół, o jego starą katedrę, fundowaną świętobliwą ręką Mieczysława i Dąbrówki. A czekał Poznań na dzieło długie lata. Ostatni opis katedry wydany został w roku 1886 i zupełnie się już wyczerpał. A zresztą od tego czasu, choć sama historia kościoła pozostała ta sama, ileż wewnątrz

tej świątyni się zmieniło! Toć na ten czas właśnie przypada wielka restauracya świątyni, zainicjowana i przeprowadzona przez nieodżałowanej pamięci arcybiskupa Stablewskiego.

Wielu znalazła katedra poznańska krytyków, ale bodaj czy który z tych krytyków zapoznał się ze smutną jej historią, pełną nieszczęść, ruin i pożarów. „Cała katedra poznańska dzisiaj, — powtarza autor za dr. J. Zubrzyckim, — to obraz wierny skolataniej ojczyzny naszej. Zrujnowana wielokrotnie, pożogami do posad w perzynę obrócona, napadami nieprzyjacielskimi raz po raz obłupiona, nie zaznała bynajmniej spokoju a do tego najrozmaitszymi wpływom obcym na pastwę po-

Wydawnictwo Drukarni i Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu.

Co tylko opuściło prasę.

Dr. Kazimierz Krotoski

HISTORIA Powszechna

— Tom II. (Historia średniowieczna dla liceów.) —

1912. 8° stron 218 + 6 stron tablic genealogicznych
+ 16 stron ilustracyi i 3 kolorowe mapy geograficzne.

Cena w oprawie płócienniej **marek 2,20** (kor. 2,60, rb. 1,10).

Podręcznik ten uzyskał aprobatę wstępną c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi. Napisany przez rutynowanego pedagoga, dyrektora jednego z najlepszych gimnazyów w Galicyi, (w Nowym Targu), a równocześnie znanego z licznych prac naukowych uczonego i badacza, na podstawie wszechstronnej znajomości literatury podręcznikowej w całej Europie i gruntownych badań samodzielnych nad średnimi wiekami, **czy pod względem dydaktycznym, czy naukowym nie pozostawia nic do życzenia.**

Uwzględnione są w podręczniku zasadnicze postulaty głośnego reformatora podręczników do historii Oskara Jägera. Przedstawienie faktów jest w nim plastyczne i obrazowe, uwzględnione są wyniki najnowszych badań historycznych.

Po każdym okresie dalej wzorem najlepszych podręczników europejskich podany jest chronologiczny spis dat, potrzebnych do spamiętania, a nadto krótkie streszczenie najważniejszych momentów w danym okresie. Nowością, nieznaną dotąd w naszych podręcznikach, a zapożyczoną z najlepszych szwedzkich podręczników są obrazki dziejowe, wyjęte dosłownie ze źródeł, umieszczone na końcu książki. Obrazki te pozwalają uczącym się wnikać bezpośrednio w życie wieków ubiegłych i oglądać najważniejsze momenta dziejowe niejako z autopsyi.

Główną zaletą podręcznika dla polskiej młodzieży jest to, że autor zgodnie z postulatami nowożytniej metodyki, na dzieje powszechne spoglądając ze stanowiska własnego narodu, nie zaś obcych narodów, w szerokiej mierze uwzględnił dzieje polskie i dał nietylko zwięzłe, lecz wyczerpujące sprawozdanie najnowszych badań w dziedzinie polskich dziejów w średnich wiekach. Z tych względów sądzimy, że bez przesady możemy podręcznik Dr. K. Krotoskiego poczytać za najlepszy, najoryginalniejszy i najbardziej polski podręcznik do dziejów powszechnych, jaki posiadamy.

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

dana, straciła cechy, któreby mogły ją czynić dla nas droższą, niż jest istotnie".

A jednak kościół ten zasługuje na to, aby nim się szczegółowo zająć. Obowiązkiem przedewszystkiem wielkopolan, aby poznali ten pierwszy kościół katedralny w Polsce skąd chrześcijaństwo na resztę ziem polskich się rozeszło. Autor rozumiejąc, że czytelnik nie zadowolony suchym tylko opisem budynków i jego zabytków, podzielił książeczkę na kilka rozdziałów, z których nie wszystkie ściśle biorąc, zamieszcza się zazwyczaj w tak zwanych przewodnikach. W rozdziale I. mamy krótki opis biskupstwa poznańskiego, jego historię w zarysie tylko; obszar, który zajmowało. Niejednego zacie-

kawi ten sposób oboru biskupów poznańskich od najdawniejszych czasów aż do dnia dzisiejszego, który w tym właśnie rozdziale opisany. Rozdział II. podaje historię budowy kościoła samego. I tu dowiadujemy się, ile klęsk, pożarów i ruin przechodziła ta pierwsza katedra na ziemiach polskich. W rozdziale III. opisano szczegółowo widok zewnętrzny i wewnętrzny katedry. Przy napisach pomnikowych dodano do tekstu łacińskiego tłumaczenie polskie, które uprzystępnia i szerszej publiczności zrozumienie tych ciekawych zresztą napisów. Dalej podaje autor w następnym rozdziale szereg biskupów poznańskich, podając przy każdym szczegółowo krótkie z ich życia, mówi o uposażeniu

Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu. Dział sortymentowy

ma na składzie lub dostarcza w najkrótszym czasie:

- Biegański, Jan. Uprawa roślin lekarskich, z 24 rysunkami. 1.25
 Bouchaud, de X. O najsw. Ofierze Mszy św. i sposobie jej słuchania, z przydaniem rozm. ćwiczeń pobożnych. 1.20
 Chérancé, O. Leopold, (O. M. C.) Św. Bonawentura, doktor Seraficki (1221—1274). Przekład z franc. 2.50
 Faulhaber, X. Biskup. Na co się to przyda? czyli znaczenie Sakramentów św. dla kwestyi socyalnej. List pasterski. 1.—
 Gawroński, Rawita, Fr. Historia ruchów hajdamaeckich (w. XVIII). 2 tomy. 12.—
 Jabłonowski, A. Historia Rusi południowej do upadku Rzeczypospolitej polskiej. 7.50
 Kołłątaj, Hugo. Porządek fizyczno-moralny czyli nauka o należytościach i powinnościach człowieka. 1.25
 Koterbski, X. Józef. Nauki rekolekcyjne i doroczne przed przyjęciem Sakramentów św. (do dzieci szkół ludowych). 3.—
 Krynicki, X. Wład. Krótkie nauki homilet. na niedz. i uroczyst. całego roku, według postylli katol. ks. Jakóba Wujka. 4.—
 — Żywot św. Paschalisa Baylon, patrona czcicieli Najsw. Sakramentu. 1.50
 Niedzielski, Dr. Kazimierz. Wojna w roku 1812, według nowych źródeł. 4.—
 Nowowiejski, X. Biskup. Ceremonjał parafialny. Przewodnik liturgiczny dla duchowieństwa pasterstwem dusz zajętego. Wyd. IV., zastosowane do przepisów, na mocy bulli „Divino afflatu“ wydanych. Tom I i II. 5.—
 Ostaniewicz, X. P. i Gajewski, X. St. Wierząca niewiara. Dwie rozprawy o modernizmie. —.75
 Papée, Julia. Bezmięsna kuchnia, 638 przepisów do sporządzenia potraw jarskich. 3.—
 Piekarski, Dr. Marek. J. I. Kraszewskiego życie i dzieła, z rycin. 2.—
 Przewodnik dla wychowawców młodzieży opuszczonej oraz wskazówki do rozwiązania kwestyi socyalnej. Tom II. 4.—
 Przez ***. Duch czasu a dekalog. 1.25
 Rachwał, St. Ks. Biskup Dr. Władysław Bandurski, wzór kapłana-polaka. —.70
 Stieglitz, X. H. Wykład ewangelii niedzielnych dla katol. szkół ludowych. 3.50
 Wątarek, X. Józef. Egzorty niedz. i świąt. dla młodzieży szkolnej. 4.—
 Zimmermann, X. Prof. K. Mowa przy rozpoczęciu obchodu Konstytucyi 3. Maja w kościele OO. Karmelitów w Krakowie 1912 r. —.50
 — Żywy pomnik na rocznicę Skargi. —.60

żak, X. Jan St. Życie katolickie w pouczających przykładach, cz. I. —.65

- Baumeister, Dr. A. Die Ethik des Pastor Hermae. 3.—
 Böckenhoff, Prof. Dr. K. Reforme und christliche Ehe. 3.20
 Braunsberger, Otto, S. J. Pius V und die deutschen Katholiken. Teilw. nach ungedruckten Quellen. 2.40
 Dwight, W. S. J. Das Himmelsbrot. Ermahnungen zum öfteren Empfang d. hl. Kommunion. 2.—
 Eberle, Dr. J. Grossmacht Presse. Enthüllungen für Zeitungsgläubige. Forderungen für Männer. 3.30
 Forscher, C. Predigten für die Sonntage des Kirchenjahres. II. Jahrg. 3.50
 Förster, Fürstbischof, Dr. H. Predigten auf d. Sonntage des kath. Kirchenjahres. 2 Bde. 5.20
 Huber, Max (S. J.). Die Nachahmung der Heiligen in Theorie und Praxis, 2 Bde. 9.50
 Huber, M. Prälat. Dreifacher Jahrgang prakt. Müttervereins-Vorträge für alle Bruderschaftsfeste und Monatsversammlungen. 2.50
 Jansen, Joseph (O. M. I.). Ordensrecht. Kurze Zusammenstellung d. geltenden kirchenrechtlichen Bestimmungen für die Orden und religiösen Kongregationen. 2.40
 Klimke, Fr. S. J. Monistische Einheitsbestrebungen und kath. Weltanschauung. —.40
 Klug, P. Hubert (O. M. C.). Helden der Jugend. Biblische Vorbilder für Junglinge. 1.65
 Kösterus, F. Pfarrer. Vorträge für christliche Müttervereine zugleich Lesungen für kath. Mütter. 4.—
 Leinz, Dr. A. Ansprachen für christliche Müttervereine. 3.60
 Mathies, Msgr. de. Predigten u. Ansprachen, zunächst für die Jugend gebildeter Stände. Bd. IV. Advents- u. Fastenpredigten, akadem. Ansprachen u. Gelegenheitsreden. 6.—
 Pfyffer, Joh., Pfarrer. Pastor bonus am Kranken- und Sterbebette. Ein Handbuch f. kath. Seelsorger. 1.50
 Ruville, Alb. von. Der Goldgrund der Weltgeschichte. Zur Wiedergeburt kathol. Geschichtsschreibung. 3.20
 Schillings, P. Aloys (O. M. I.). Rekrutenexerzitien. —.40

Wermelskirchen, C. M. Katechet. Predigten. 3 Bde. 20,—

Ostatnich kilka egzemplarzy, gdyż dzieło to zupełnie wyczerpane.

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

stołicy biskupiej, wylicza biskupów sufraganów. Spisy te może nie są ściśle historyczne; autor zdaje się, uważając, że nie pisze dzieła historycznego, trzymał się w tym względzie spisu urzędowego, znajdującego się w elenchu dyecezalnym. Ciekawe są dalej szczegóły historyczne o kapitule poznańskiej oraz o niższem katedralnem duchowieństwie. W kilku choć krótkich wzmiankach stawia nam autor przed oczy, jak to kiedyś przed wielu, wielu laty na tak zwanej tumskiej wyspie wyglądało.

Dodać należy, iż autor zaopatrzył swój przewodnik w udatne ryciny, które treść objaśniają i przyczyniają się do upiększenia książeczki. Wogóle zaznaczyć wypada, że staranne i ozdobne wy-

danie książki zachęcić może każdego do nabycia jej. Jako praktyczną stronę wydawnictwa podnosimy rejestr kaplic i nagrobków według alfabetu na końcu książki dodany. Orędownik 13. 12. 11.

Pichenot ks. Arcyb. Ewangelia Eucharystyi czyli życie ukryte Pana naszego Jezusa Chrystusa w Najśw. Sakramencie Ołtarza. Nauki wygłoszone w kościele katedralnym w Sens. Poznań. Księgarnia św. Wojciecha. Cena mk. 3,40. W oprawie mk. 4,40.

Literatura francuska eucharystyczna i do serca Pana Jezusa nie szczególną cieszy się sławą. Często — to pusta bez treści deklamacya: vox

Przewielebnemu Duchowieństwu
poleca ze stemplem swym dla odróżnienia od fabrykatów obcych: **świece No. I.** ołtarzowe à funt 2,00 mk., **świece No. II.** dla Bractw asystujących przy Najśw. Sakramencie à funt 1,80 mk., **świece No. III.** do rąk przy pogrzebach i do katafalku à 1,60 mk., wykonane z wosku pszczelnego ściśle podług przepisu Kongregacyi obrządków św. i donosi zarazem, iż kupuje wosk i okruchy i płaci najwyższe ceny.
Krotoszyńska Fabr. wyrobów woskowych E. G. m. b. H. Krotoszyn.

Na czas podróży
lub
::: wyjazdu do wód :::
polecam

Kompletny necessairy do podróży.
Flakony do podróży w opr. skór., nikl. i cell.
Szczotki do rzeczy, do włosów, do mycia i wycierania ciała.
Lustra, grzebienie i inne przybory toalet.
Gąbki i woreczki do gąbek.

Wszelkie artykuły
:: do pielęgnowania zębów i paznoci. ::

HAMAKI
wszystko w doborowym gatunku
po cenach możliwie najniższych

Ed. Karge
POZNAŃ, Nowa ul. 7/8 (Bazar).
Najstarszy polski interes w tej branży.
Założ. w r. 1878.

Wydawnictwo
Drukarni i Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu.

Dr. L. Caro

NOWE DROGI

Z przedmową X. Arcybiskupa Teodorowicza.

Treść: Nowe drogi. — Historia i polityka. — Zadania naszej polityki. — Zadania współczesne katolicyzmu. — Braki wykształcenia ekonomicznego w naszym narodzie. — Duchowieństwo i kwestya społeczna. — Chrześcijańskie pojęcie własności prywatnej. — Wychodźstwo polskie. — Katolicka Warszawa. — Idea narodowa w »Wyzwoleniu« Wyspiańskiego. — Ambo meliores.

⇒ 8° stron 171. Cena mk. 1,20. ⇐

»Autor złożył przez to dzieło prawdziwą ofarę na ołtarzu Kościoła i ojczyzny. Dzieło to nie powinno być obcem nikomu, kto bada objawy życia społecznego w naszym narodzie, kto się zajmuje sprawą społeczną. Porusza w niem autor kwestye żywotne: przedstawia je w świetle ideału, któremu służy ruch chrześcijańsko-społeczny.«
(Ks. Dyec. przemyskiej.)

A. Polzin
ZAKŁAD
budowy organów

POZNAŃ
ul. Cegłowa (Ziegelstr.) 16.

Blizszych informacji udzieli
Związek Kapłanów »Unitas«
Poznań, św. Marcin 69.

Omawiane poniżej książki ma na składzie i poleca Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha.

vox praeterae nihil. Dzieło Pichenota stanowi chwalebny z niej wyjątek. Cenzor duchowny przekładu polskiego ks. prof. dr. Wł. Hozakowski wypowiedział taki o niem sąd: „Wszechstronnem prawie przeprowadzeniem założenia, sumiennem opracowaniem szczegółów i najdrobniejszych nieraz rysów, wzniosłością myśli owianych gorliwością najszczytniejszą zaliczyć należy tę pracę do dzieł, które dla ascetycznej swej treści będą nabytkiem pożądanym przez dusze pobożne, dla homiletycznej swej wartości nie małe mogą oddać usługi w działalności pasterskiej kapłanów“. Na sąd ten w zupełności się godzę, i dzieło Pichenota mogę nazwać bez obawy przesady znakomitem w swoim rodzaju.

Niektóre rozdziały — to przepiękne nauki, które mogą być bez zmiany wygłoszone z ambony. Przekład polski piękny. Drobne usterki językowe trafiają się bardzo rzadko.

Kr. Dyecezyi Sandom. Maj 1912.

Przewielebnych Księży Dobrodziejów, którym zależy na regularnem otrzymywaniu „Informacji“ prosimy o łaskawe podawanie nam każdej zmiany w adresie.

Celem ułatwienia nam pracy, prosimy przy zmianach zaznaczyć dotychczasowy numer porządkowy adresu. Numer ten znajduje się w nróżniku adresu przyklepionego na opasce.

Zakład aparatów kościelnych Św. Wojciecha

od 1-go Października **Piekary 5**

poleca

kapy & ornaty & chorągwie
bieliznę i materye kościelne.

Ceny bardzo przystępne. Liczne referencye.

Na żądanie cenniki ilustrowane franko.

Zofia Cwojdzińska.

ULUBIONE PAPIEROSY

Ekonomiczne

Acer extra	Flirt
Dubec Royal	Warszawskie 6
Miłostawskie	Stefanki

poleca

(7)

Fabryka papierosów

Wichrowski & Świącicki
Poznań, O. 1. Ul. Ludwiki Nr. 3.

C. Adamski

Poznań, Bazar, Nowa ul. 7/8. Tel. 3475.

Gniezno, ul. Fryderykowska 6. Tel. 384.

Kapelusze rzymskie

oraz wszelkie inne od 2,00 M. począwszy.

Koszule, kołnierzyki, mankiety.

Birety, piuski, obojczyki, pasy.

Rękawiczki, czapki, szelki.

Koszule i gacie letowe i zimowe.

Chustki do nosa, szkarpety.

Parasole, laski, kalosze ruskie.

Pantofle, derki, walizki i t. d.

Wysyłki odwrotną pocztą.

Wysyłki po nad 20 M. franko.

Hurtownie!

Detalicznie!

„WESTA“

Bank wzajemnych zabezpieczeń na życie w Poznaniu

zabezpiecza:

kapitały płatne przy śmierci osoby ubezpieczonej,

kapitały płatne w chwili, gdy zabezpieczony dożyje pewnego z góry oznaczonego wieku, np. 50 lub 60 roku życia,

kapitały na studia, wojskowość i posag dla synów i córek,

kapitały na pogrzeb od 100 do 5000 mrk. bez rewizji lekarskiej i z udziałem w dywidendzie.

Dywidendy udzielone za rok 1911 – 18 proc.

Bliższych wiadomości udziela

Dyrekcya „Westy“ w Poznaniu, św. Marcin 61

oraz Biuro Związku Kapłanów „Unitas“, św. Marcin 69.

Zakład aparatów kościelnych

Drukarni i Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu, ul. św. Marcina 69.

Skład wszelkich przedmiotów kościelnych.

— Na Boże Narodzenie: —

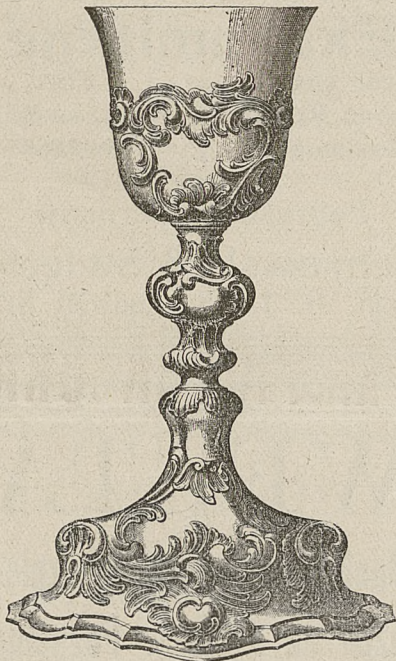
Żłóbki składające się z 20 figur,

wysok.: 22 30 40 50 60 80 100 cm.
Cena: 45,— 75,— 125,— 185,— 285,— 395,— 750,— mk.

Szopki składane do żłóbka:

Cena: 20,— 25,— 45,— 65,— 100,— 125,— 160,— mk.

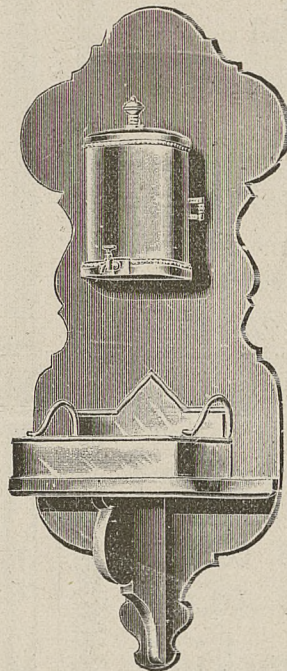
Stacye Drogi Krzyżowej w rozmaitem wykonaniu. Malowane na płótnie lub blasze, wypukłorzeźby z drzewa, Carton roman, terrakoty, marmuru i żelaza.

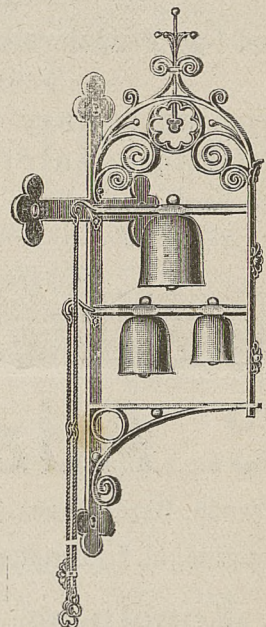
Nr. 344. Kielich w stylu rococo.

Z srebra, cały złożony 225,— mrk.

Z brązu, kupa srebrna, cały złożony 185,— mrk.

Lavabo w różnych cenach,
od 7,50 do 75,— mrk.

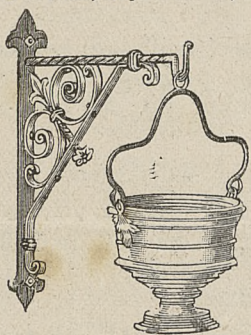

Nr. 2802. Dzwonek do

zakrystyi 70,— mrk.

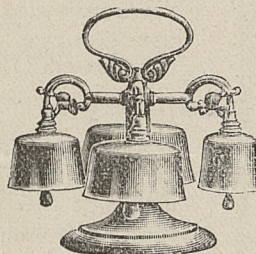
Wielki wybór.

Dzwonki harmonijne.

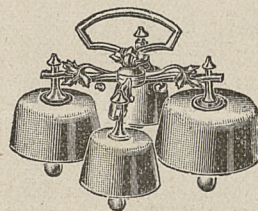

Nr. 822. Trzymadło
żelazne do kocielka
z święconą wodą.

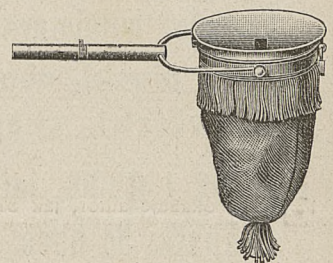
20 cm. 9,50 mrk.

Nr. 324. mrk. 28,75.

Nr. 325. mrk. 25,50.

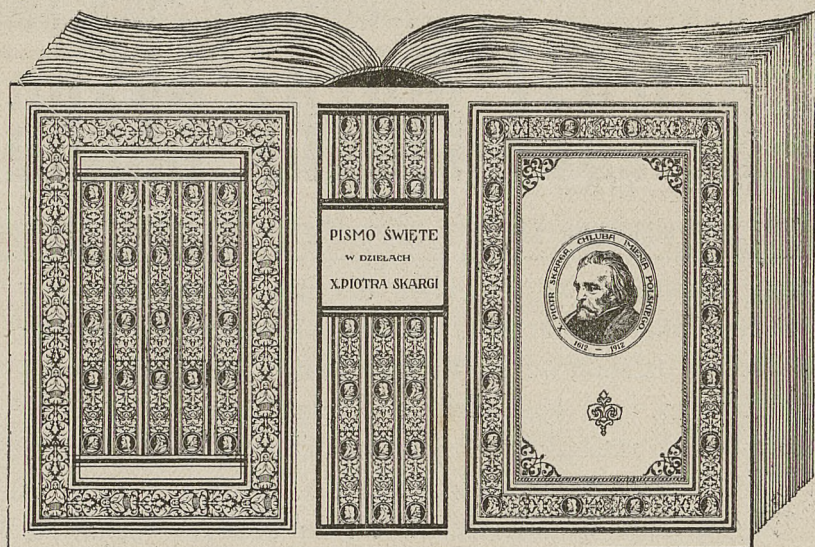
Nr. 2459.

Woreczek do zbierania
pieniędzy 18,— mrk.

Na wszelkie przedmioty przesyłamy specjalne
:-: cenniki, albumy i kosztorysy bezpłatnie. :-:

Z powodu podwyższonych cen na targu metalowym, jesteśmy zniwoleni ceny podane w naszym cenniku z roku 1911 na wszelkie wyroby z metalu podwyższyc o 10⁰/o.

Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu.

Ku uczczeniu
trzechsetnej
rocznicy śmierci
X. Piotra Skargi
wydaliśmy:

X. STANISŁAW OKONIEWSKI

PISMO ŚW. W DZIEŁACH X. PIOTRA SKARGI

1912 w wielkiej ósemce str. XVIII+70+720 w okładce artystycznej wykonanej podług oprawy książki z biblioteki Zygmunta Augusta. — Cena mk. 16,— w oprawie mk. 19,—.

(Cena subskrypcyjna niniejszem upada.)

O dziele tem pisze świeżo »Świat Słowiański« z października 1912 r.:

Książka ta jest najpiękniejszym stanowczo z wszystkich hołdów, jakie Skardze w tym roku złożono. Pomysł, którym zachwycać się trzeba; zebranie z pism Skargi wszystkich cytatów Pisma św. Każdy wie, że jest ich dużo, ale któż miał pojęcie o tem, że zebrane razem i podane systematycznie dadzą niemal nowy przekład Starego i Nowego Zakonu, obejmując Iwią część tekstu? Przekład Pisma św. z pod pióra polskiego Chryzostoma i Cicerona — toć odkrycie nowego a wielkiego dzieła »złotego« piśmiennictwa! Benedyktyńską zaiste pracą wzbogacił ks. Okoniewski literaturę polską, a wyrażenie »wzbogacił« jest w tym wypadku jak najwłaściwiej na swoim miejscu, boć przydał on do rejestru polskiej bibliografii dzieło, które będzie odąd figurowało wśród naczelných twórców języka polskiego, nie mówiąc już o tem, że otwiera nowe, nieprzebrane pole studyów pod wielu a wielu względami. Kto tylko zajęty jest historią piśmiennictwa i języka polskiego — powiem więcej: ktokolwiek kocha język ojczysty, poczuje wdzięczność głęboką za dokonanie tej pracy.

Ma wydawca słuszną, że teksty Skargi przydadzą się do przyszłego nowego kościelnego przekładu Biblii. Sam zbiór tekstów poprzedzony jest rozprawą: »Piotr Skarga a Pismo św.«, w której czcigodny autor opisuje z największą dokładnością tok studyów Skargi; praca to źródłowa, traktowana w ten sposób, iż stanowi pierwszorzędny przyczynek do dziejów kultury i nie tylko polskiej. Następnie na kilku przykładach, (poza Pismem św.) okazuje autor, jak Skarga brał się do tłumaczeń, jak je poprawiał i uzupełniał — poczem przystępuje do poglądów Skargi na Pismo św. (nie pomija ni ksiąg zaginionych, ni apokryfów). W ocenie skargowskiego przekładu wyraża autor przypuszczenie, czy Skarga nieposiadał jakiegoś starego przekładu (urwku) pokrewnego t. zw. Biblii królowej Zofii, wybitne zaś są wpływy Leopolda; przeczy natomiast autor wpływom Grzegorza z Żarnowca (przypuszczanym przez Osińskiego i Mecherzyńskiego); »nie można również odszukać silniejszego wpływu Wuykowego«.

»Przełożeni nie powierzyli niestety Skardze, obarczonemu rozległą pracą fundacyjną, nauczycielską, polemiczną, kaznodziejską, tłumaczenia Biblii, lecz zdolniejszemu może odeń lingwiście Wuykowi. W ten sposób pozostały w spuściźnie Skargowskiej drogie kamienie, niektóre oszlifowane już, inne jeszcze surowe, a wszystkie nieulożone w przedudne wzory poszczególnych Ksiąg świętych. Ale tych drogocennych kamieni oszlifowanych jest tyle, że ufundują sławę Skargi także jako tłumacza Pisma św.« Niewątpliwie; a zarazem zapewnią wdzięczne imię temu, który nam te skarby uprzystępniał.

Wydawnictwa jubileuszowe

DRUKARNI i KSIĘGARNI ŚW. WOJCIECHA

— w Poznaniu, św. Marcin 69 —

ku uczczeniu trzechsetnej rocznicy śmierci

KSIEDZA PIOTRA SKARGI

nadających się do szerszego rozpowszechniania podczas obchodów i uroczystości Skargowskich:

- 1) **X. Cieszyński.** Czem X. Skarga być powinien dla nas. Cena 10 fen.
- 2) **H. Rzepecka.** X. Piotra Skargi znaczenie w dziejach naszych. Cena 10 fen.
- 3) **X. Ludwiczak.** Społeczna działalność X. Piotra Skargi. Cena 10 fen.
- 4) **X. Dykier.** X. Piotr Skarga jako kaznodzieja. Cena 10 fen.
- 5) **H. Rzepecka.** X. Piotra Skargi zasługi wobec piśmiennictwa naszego. Cena 10 fen.
- 6) **A. Słomińska.** X. Piotr Skarga wychowawcą narodu polskiego. Cena 10 fen.
- 7) **Dr. Gantkowski.** Obywatelska działalność X. Piotra Skargi. Cena 10 fen.
- 8) **X. Piotrowicz.** X. Piotr Skarga jako kierownik dusz. Cena 10 fen.
- 9) **Staniecki.** X. Piotr Skarga. — (Stosunki religijne za czasów X. Skargi.) Cena 20 fen.

➤ Po jednym egzemplarzu na okaz z wszystkich broszurek oddajemy franko ➤
za mrk. 1,00, kor. 1,20, kop. 55.

(Należytość można nadsyłać również w liście znaczkami pocztowymi.)

Ceny partyjne (także przy mieszanych egzemplarzach):

Przy No. No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8: 50 egzemplarzy za mk. 4,50, 100 egzemplarzy za mk. 8,50.

Przy No. 9 (Staniecki): 10 egz. za mk. 1,60, 20 egz. za mk. 3,—, 50 egz. za mk. 7,—, 100 egz. za mk. 13,—.

Dla urządzających obchody jubileuszowe

wydaliśmy podręcznik p. t.:

Wskazówki i materiały do urządzania obchodów ku czci X. Piotra Skargi.

Cena 1 mk.

Zbiorek ten zawiera między innymi: wybór deklamacji, recytacji, czytanek, projekty do żywych obrazów, wzory programów wieczornic i obchodów, wiadomości o przepowiedniach, literaturze i t. d. i t. d.

Na wieczornice Skargowskie

wydaliśmy nagrodzone na konkursie rozpisany
:-: :-: przez komitet przygotowujący obchody :-: :-:

3 kantaty jubileuszowe

Kantata X. W. Gieburowskiego do słów: »Zebranie ludu Bożego«.

Cena na chór mieszany mk. 1,—, na dwa głosy z towarzyszeniem fortepianu mk. 1,—.

Kantata X. Dr. Surzyńskiego do słów: »Wychwalajmy męża przesławnego«.

Cena na chór mieszany mk. 1,—, na dwa głosy z towarzyszeniem fortepianu mk. 1,25.

Kantata X. K. Kleina do słów: »Miłość rodzi zgodę«.

Cena na chór mieszany 60 fen., na dwa głosy z towarzyszeniem fortepianu 60 fen.

➤ **Pojedyncze głosy** do kantat X. Gieburowskiego i X. Surzyńskiego po 25 fen. — do kantaty X. Kleina po 10 fen. ➤

Ze względu na zbliżający się czas obchodów, prosimy o wczesne zamówienia.

Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu, św. Marcin 69.